

РЕШЕНИЕ

№ 32091

гр. София, 13.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 60 състав, в публично заседание на 28.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Георги Терзиев

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разгледа дело номер **5943** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 27, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ).

Образувано е по жалба на „ПРО СМАРТ“ АД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление в [населено място], [улица], представлявано от изпълнителния директор Д. П., чрез адв. Х. В., срещу Решение № РД-02-16-709/15.05.2025 г. на Главния директор на Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ и Ръководител на Управляващия орган на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021–2027 г., с което на дружеството е отказано предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проектно предложение № BG16RFPR001-1.001-0275 с наименование „Разработване на иновативен продукт от Про С. АД“, подадено по процедура BG16RFPR001-1.001 „Разработване на иновации в предприятията“.

В жалбата се поддържа незаконосъобразност на оспореното решение поради неправилно приложение на материалния закон и съществени процесуални нарушения, като спорът е концентриран върху правилното определяне на категорията на кандидата по Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП), без да се оспорват конкретните размери на заявената и максимално допустимата помощ. Жалбоподателят твърди, че правилно е декларирал статус „малко предприятие“ и „свързано предприятие“, като към данните на „Про СМАРТ“ АД е прибавил в пълен размер тези на „Ди Ес Ай“ ООД на основание чл. 4, ал. 8 ЗМСП — поради наличието на едни и същи физически лица (Д. П. и С. Ж.), които

съвместно контролират дружествата (включително чрез „Уан Кол“ ООД), и с оглед осъществяваната дейност на вертикално свързани пазари, изразена в разработване на софтуер, вложен в произвежданите устройства, и съвместна търговска реализация. Изтъква се, че административният орган е приложил прекомерно формален подход, приемайки погрешно, че междинното дружество прекъсва връзката между физическите лица и кандидата, вместо да анализира действителните юридически и икономически отношения. Позицията на практиката на Върховния административен съд и на Съда на ЕС (дело C-110/13, *HaTeFo*), жалбоподателят подчертава, че за наличието на едно икономическо образувание не се изисква пряко капиталово участие, поради което иска отмяна на решението, връщане на преписката за продължаване на производството и присъждане на сторените разноски.

В съдебно заседание, жалбоподателят, редовно уведомен, представлява се от адв. В., която поддържа жалбата по изложените в същата съображения и моли съда да отмени оспореното решение като неправилно и незаконосъобразно. Претендира разноски по списък. В писмени бележки, депозириани в съда на 09.06.2026 г., излага подробни съображения за основателността на жалбата.

Ответникът – Главен директор на Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“, и РУО на Оперативна програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“, редовно призван, не се явява, представлява се от юрк. Д. и юрк. Ц., които оспорват жалбата като неоснователна и недоказана и молят съда да я отхвърли. В писмени бележки, депозириани на 12.06.2026 г., излагат подробни съображения за неоснователност на жалбата. Претендират разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Софийска градска прокуратура – редовно уведомена, представлява се от прокурор К., който изразява становище за неоснователност на жалбата. Моли съда да потвърди обжалвания административен акт.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Със Заповед № РД 02-16-3/15.01.2024 г. на РУО на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021–2027 г. е утвърден пакетът документи за провеждане на процедура чрез подбор на проектни предложения BG16RFPR001-1.001 „Разработване на иновации в предприятията“, по приоритет 1 „Иновации и растеж“ и приоритет 2 „Кръгова икономика“, със Специфична цел RSO1.1 „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии“ (ЕФРР) и Специфична цел RSO2.6 „Насърчаване на прехода към кръгова и основана на ефективно използване на ресурсите икономика“ (ЕФРР) на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП). С посочената заповед са утвърдени и Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение по процедурата за подбор на проекти BG16RFPR001-1.001 „Разработване на иновации в предприятията“, заедно с техните приложения, както и обявата за откриване на процедурата за подбор на проекти BG16RFPR001-1.001 „Разработване на иновации в предприятията“.

Съгласно Условията за кандидатстване (л. 103–147), в т. 21 е определен редът за оценяване на проектните предложения. Изрично е посочено, че подборът ще се основава на принципа на финансиране, основано на нуждите, а именно съответствието с основните предизвикателства пред бизнеса и икономиката, идентифицирани в

Споразумението за партньорство, стратегията на ПКП 2021–2027 г. и приложимите стратегически документи.

Оценката и класирането на проектните предложения се извършват от оценителна комисия, определена с акт на РУО. Всички предложения, подадени в срок, подлежат на оценяване в съответствие с критериите и методологията, предвидени в т. 22 от Условието за кандидатстване и в приложение № 8. Процедурата включва два етапа: етап 1 – оценка на административното съответствие и допустимостта, и етап 2 – техническа и финансова оценка.

Техническата и финансовата оценка е подробно регламентирана в т. 21.2. В т. 22, в табличен вид, са представени критериите и методиката за оценка, структурирани в няколко раздела. Първият раздел обхваща иновативността и приложимостта на подкрепяната иновация и включва три подкритерия: новост на разработваната иновация; технологичен потенциал и осъществимост на разработваната иновация в рамките на дейността на кандидата; и приложимост и жизнеспособност на разработваната иновация. Вторият раздел е насочен към иновативния и финансов капацитет на кандидата преди изпълнение на проекта, оценяван въз основа на исторически данни за периода 2020–2022 г. и съдържа седем подкритерия. Третият раздел предвижда критерии за приоритизиране на проектите, състоящ се от два подкритерия, а четвъртият раздел – коректност на бюджета – включва един подкритерий. За всеки критерий са определени точките, които могат да бъдат присъдени.

В Условието, непосредствено след таблицата, с отбелязване „важно“ е уточнено, че оценката по част от критериите, включително и на етап „Административно съответствие и допустимост“, ще бъде извършвана въз основа на становища от независими оценители – български и/или международни, притежаващи експертиза в съответната област на иновацията. Допълнително, подробни указания за попълване на формуляра за кандидатстване са предоставени в приложение № 10.

Проектните предложения, получили минимум 40 точки на етап „Техническа и финансова оценка“, се класират в низходящ ред въз основа на получената оценка, като се изготвят отделни списъци за класиране според региона, приоритета на ПКП и категорията на предприятието–кандидат.

Съгласно т. 9 „Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект“ от Условието за кандидатстване (л. 200) е определен минимален размер на заявената безвъзмездна финансова помощ от 50 000 лв. Максималният размер е диференциран според категорията на предприятието–кандидат: 250 000 лв. за микропредприятия, 400 000 лв. за малки предприятия и 500 000 лв. за средни предприятия, малки дружества със средна пазарна капитализация и големи предприятия. Следователно правилното определяне на категорията на предприятието има пряко значение за допустимия максимален размер на финансовата помощ.

В т. 11.1 „Критерии за допустимост на кандидатите“ (л. 278) е предвидено, че категорията на предприятието по смисъла на ЗМСП се проверява на два етапа: при оценяване на проектното предложение въз основа на декларацията и относимите документи, и преди сключване на административния договор, когато одобреният кандидат следва да докаже по същество, че отговаря на изискванията за заявената категория. В условията е посочено, че при установяване на погрешно декларирана категория, довела до неспазване на правила или ограничения по процедурата и до извод, че кандидатът не отговаря на изискванията за бенефициент, се издава решение за отказ

от предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

На 15.05.2024 г. „Про Сمارт“ АД е подало проектно предложение № BG16RFPR001-1.001-0275 (л. 30) с наименование „Разработване на иновативен продукт от Про С. АД“. Във формуляра за кандидатстване, включително в разделите „Бюджет“ и „Финансова информация – финансиране по организация“, е заявена безвъзмездна финансова помощ в размер на 259 935 лв. Към формуляра е представена декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 ЗМСП, в която за последна приключена финансова година е посочена 2022 г., а предприятието е декларирано като „малко“ и със статус „свързано предприятие“.

Проектното предложение е преминало етапите на оценяване и е било включено сред проектите, предложени за финансиране. Поради това, след одобряване на оценителния доклад, на основание чл. 36, ал. 2 ЗУСЕФСУ кандидатът е поканен (л. 104) да представи доказателства, че отговаря на изискванията за бенефициент и на условията, предвидени в документите по чл. 26, ал. 1 ЗУСЕФСУ. Електронната покана е изпратена чрез ИСУН, като 30-дневният срок за представяне на документите е започнал да тече от 11.02.2025 г. и е изтичал на 12.03.2025 г.

С комуникация от 11.03.2025 г. чрез модул „Комуникация“ на ИСУН „Про Смарт“ АД е представило нова декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 ЗМСП, в която като последна приключена финансова година е посочена 2023 г. и отново е декларирана категория „малко предприятие“ и статус „свързано предприятие“. Представени са справки за обобщените параметри на предприятието за 2021, 2022 и 2023 г., в които като свързано предприятие е посочено „Ди Ес Ай“ ООД, ЕИК[ЕИК].

При служебна проверка в Търговския регистър административният орган е установил, че 91 на сто от капитала на „Про Смарт“ АД се притежава от „Уан Кол“ ООД, ЕИК[ЕИК]. Поради това от кандидата е поискано разяснение на основаниято (л. 184), на което „Ди Ес Ай“ ООД е включено като свързано предприятие. „Про Смарт“ АД е отговорило (л. 186), че между него и „Ди Ес Ай“ ООД е налице свързаност чрез общи физически лица и дейност на вертикално свързани пазари; посочено е съществуването на разчети между дружествата и са представени извлечения от счетоводни сметки за 2022 и 2023 г., отразяващи движения между тях.

От представените по административната преписка и в съдебното производство документи относно корпоративната структура се установява следното. „Про Смарт“ АД е акционерно дружество, чийто мажоритарен акционер е „Уан Кол“ ООД с участие 91 на сто. В Съвета на директорите на „Про Смарт“ АД участват Д. П. П., който е и изпълнителен директор и представляващ дружеството, С. Ж. Ж. и А. А. П.. „Уан Кол“ ООД за релевантния период е контролирано от Д. П. и С. Ж., като от 30.11.2021 г. двамата притежават по 50 на сто от капитала, а дружеството се управлява и представлява от Д. П.. От данните за предходния период се установява, че контролният пакет в „Уан Кол“ ООД от края на 2019 г. също е държан от същата група физически лица.

„Ди Ес Ай“ ООД, ЕИК[ЕИК], също се намира под контрола на Д. П. и С. Ж.. От учредяването му контролното участие е в тази група лица, а от 02.12.2021 г. двамата притежават по 50 на сто от капитала. Дружеството се управлява и представлява от същите физически лица. Така в релевантните за определяне на категорията години 2021–2023 г. едни и същи лица стоят пряко зад собствеността и управлението на „Ди Ес Ай“ ООД и зад собствеността на „Уан Кол“ ООД, чрез което се държи 91 на сто от капитала на „Про Смарт“ АД, като същите лица участват и непосредствено в органа на управление на „Про Смарт“ АД.

По делото не се спори, а и от счетоводните документи се установява, че „Уан Кол“ ООД не е осъществявало същинска стопанска дейност през част от изследвания период. Този факт е бил възприет от административния орган като аргумент срещу свързаността. Същевременно липсата на текуща стопанска активност на „Уан Кол“ ООД не е довела до отпадане на качеството му на мажоритарен акционер на „Про Сمارт“ АД, нито до отпадане на корпоративните права, включително правото на глас, произтичащи от притежаваните 91 на сто от капитала на кандидата.

Относно характера на дейността на предприятията по делото се установява, че „Про Сمارт“ АД осъществява дейност с код 62.09 „Други дейности в областта на информационните технологии“. Същинската му стопанска дейност е свързана с разработване и реализация на електронни („умни“) устройства, включващи хардуерни и софтуерни компоненти, като върху устройствата се инсталира базово програмно осигуряване (firmware). „Ди Ес Ай“ ООД е с основна икономическа дейност 63.12 „Web портали“ и допълнителна дейност 47.41 „Търговия на дребно с компютри, периферни устройства и програмни продукти“. По доказателствата дружеството разработва специализирани софтуерни решения, част от които се влагат в продукти на „Про Смарт“ АД, както и реализира продажби чрез собствен електронен магазин, включително на устройства, произвеждани от „Про Смарт“ АД.

В хода на административното производство кандидатът е изложил именно тези обстоятелства като основание за деклариране на свързаността. Административният орган обаче е приел, че между „Про Смарт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД не е налице никоя от хипотезите по чл. 4, ал. 5 ЗМСП, тъй като нито едното предприятие притежава повече от половината от гласовете в другото, нито има формално право да назначава или освобождава повече от половината от неговия управителен орган, нито е установено договорно право на решаващо влияние, нито споразумение между акционери или съдружници по чл. 4, ал. 5, т. 4 ЗМСП.

В мотивите на оспореното решение е прието, че хипотезата на чл. 4, ал. 8 ЗМСП не е реализирана, защото 91 на сто от капитала на „Про Смарт“ АД се притежава от юридическо лице – „Уан Кол“ ООД. След това органът е изследвал дали „Уан Кол“ ООД и „Ди Ес Ай“ ООД могат да бъдат свързани чрез общите физически лица и е приел, че макар да са собственост на едни и същи лица, не е доказана дейност на същия съответен или на вертикално свързани пазари между тези две дружества, тъй като „Уан Кол“ ООД е декларирало липса на икономическа активност за периода.

Въз основа на така възприетото разбиране административният орган е изключил изцяло данните на „Ди Ес Ай“ ООД и е определил категорията на кандидата само по собствените му показатели. В решението са посочени следните данни за „Про Смарт“ АД: за 2021 г. – персонал 4 лица, годишен оборот 509 хил. лв. и активи 397 хил. лв.; за 2022 г. – персонал 3 лица, годишен оборот 522 хил. лв. и активи 407 хил. лв.; за 2023 г. – персонал 3 лица, годишен оборот 374 хил. лв. и активи 378 хил. лв. При тези показатели органът е квалифицирал кандидата като „микропредприятие“.

Тъй като заявената безвъзмездна финансова помощ от 259 935 лв. надвишава предвидения в т. 9 от Условията за кандидатстване максимален размер от 250 000 лв. за микропредприятие, административният орган е приел, че „Про Смарт“ АД е декларирало неправилно категорията си и с това е нарушило ограничение по процедурата. На това основание е постановен отказ по чл. 38, т. 3, хипотеза първа ЗУСЕФСУ.

В хода на съдебното производство е допусната съдебно-икономическа експертиза. На

вещото лице е възложено, след анализ на материалите по делото и при необходимост проверка на счетоводни данни на двете дружества, да изследва фактическия характер на дейността им за финансовите години 2020–2023 г. и наличието на стопански отношения, релевантни към легалните понятия по ЗМСП.

От заключението на вещото лице, което съдът възприема като компетентно, обективно и основано на конкретни счетоводни и търговски данни, се установява, че мащабът и ресурсната обезпеченост на двете дружества са различни, но между тях съществуват текущи стопански отношения. Анализът на счетоводен регистър по сметка 411 „Клиенти“ при „Ди Ес Ай“ ООД за периода 01.01.2021 г. – 31.12.2023 г. установява разчетни отношения, извършени плащания и неприключили вземания. Документирани са не само доставки на крайни изделия, но и услуги, свързани с консултации, разработване на софтуерни компоненти и технологични решения. Вещото лице изрично е отбелязало, че операциите не се свеждат до единична случайна сделка, а сочат продължаващо стопанско взаимодействие.

При анализа на съответния пазар вещото лице е съпоставило основната функция, крайния продукт, клиентския кръг и ролята на предприятията в процеса на създаване на продукта. Установена е липса на идентичност на продуктите, липса на взаимозаменяемост и липса на пряка конкурентност. Поради това експертизата не установява „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД да осъществяват дейността си на един и същ съответен продуктов пазар. Този извод не е спорен между страните и се възприема от съда.

По въпроса за вертикално свързаните пазари заключението е различно. Вещото лице установява, че „Ди Ес Ай“ ООД разработва специализиран софтуер, използван в част от устройствата на „Про Сمارт“ АД; че „Про Сمارт“ АД извършва разработването и интегрирането на крайния електронен продукт; и че „Ди Ес Ай“ ООД участва в последващата реализация на продукти посредством собствен електронен канал. Към това се добавят текущите разчети и установеното движение по счетоводни сметки между дружествата. Според вещото лице от икономическа гледна точка тези дейности представляват участие в различни последователни етапи от един процес по създаване, интегриране и реализация на продукт.

В заключителната част на експертизата е посочено, че за финансовите години 2020–2023 г. не се установява двете дружества да упражняват идентична стопанска дейност чрез предлагане на взаимозаменяеми продукти или услуги при едни и същи конкурентни условия, но се установяват данни за участие на част от дейността им в последователни етапи от процес по създаване и реализация на продукти, които от икономическа гледна точка съответстват на характеристиките на вертикално свързани пазари. Вещото лице правилно е оставило окончателната правна квалификация по чл. 4 ЗМСП на съда.

Експертизата е приета в открито съдебно заседание на 28.05.2026 г. без възражение от страните относно нейната допустимост, компетентност или методика. Ответникът оспорва правното значение на установеното от вещото лице и относителния размер на операциите, но не е ангажирал насрещна експертиза или други специални знания, които да опровергават фактическите изводи за характера на стопанските отношения, разработването на софтуер, интеграцията му в изделия на „Про Смарт“ АД и участието на „Ди Ес Ай“ ООД в

електронната реализация.

От представените финансови отчети и справки за персонала, при прибавяне на данните на „Ди Ес Ай“ ООД в пълен размер към тези на „Про Сمارт“ АД, се установяват следните обобщени показатели за трите последователни финансови години:

Година	Активи (хил. лв.)	Годишен оборот (хил. лв.)	Персонал (бр.)
2021	1 613	2 414	23
2022	1 967	2 434	24
2023	2 208	2 351	22

Обобщените показатели са под установените за малко предприятие максимални прагове, но средносписъчният брой на персонала през всяка от трите години е над прага от по-малко от 10 лица, характерен за микропредприятие. Следователно, ако „Ди Ес Ай“ ООД е свързано предприятие и данните му подлежат на включване, категорията на кандидата е „малко предприятие“ както при данните за 2021–2022 г., релевантни към първоначалната декларация, така и при данните за 2022–2023 г., релевантни към последващата проверка.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена от лице с правен интерес от оспорването, срещу акт, за който изрично е предвидено в чл. 27, ал. 1 от ЗУСЕФСУ, че подлежи на обжалване пред съд. Депозирана е чрез административния орган в АССГ в преклузивния 14-дневен срок по чл. 149, ал. 1 от АПК, поради което е допустима. Разгледана по същество жалбата е **основателна**.

Съгласно чл. 27, ал. 1 от ЗУСЕФСУ Административните актове по тази глава се оспорват пред съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс, като административният договор се оспорва по реда за оспорване на индивидуален административен акт. Съгласно чл. 38, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕФСУ в 14-дневен срок от одобряването на оценителния доклад, съответно от изтичането на срока по чл. 36, ал. 2 ръководителят на управляващия орган издава мотивирано решение, с което отказва предоставянето на безвъзмездна финансова помощ за всяко проектно предложение, включено в списъка по чл. 35, т. 3 ЗУСЕФСУ.

Обжалваният индивидуален административен акт е постановен от компетентния административен орган. Видно от фигуриращата по делото Заповед № РД-14-38/29.01.2025 г. /л. 20/ на министъра на иновациите и растежа, И. Д. И., главен директор на ГД „Европейски фондове за конкурентоспособност“ е ръководител на Управляващия орган по приоритет 1 „Иновации и растеж“ и приоритет 2 „Кръгова икономика“ по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Заповед № РД-14-38/29.01.2025 г. на министъра на иновациите и растежа и Решение № РД-02-16-709/15.05.2025г. на ръководителя на УО на Програма

„Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 представляват електронни документи, съдържащи електронно изявление по смисъла на чл. 2 и 3 от ЗЕДЕУУ, подписан с валиден КЕП по смисъла на чл. 13, ал. 3 от ЗЕДЕУУ. Същите са представени с административната преписка, възпроизведени на хартиен носител като заверен препис съгласно чл. 184, ал. 1, изр. първо от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК. Следователно според съда издателят на административния акт е надлежно упълномощен на основание чл. 9, ал. 5 от ЗУСЕФСУ ръководител на УО на ПКИП със Заповед № РД-14-38 от 29.01.2025 г. от Министъра на иновациите и растежа, в качеството му на компетентен административен орган, на който са предоставени правомощия да издава решения за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Според нормата на чл. 38, т. 1 от ЗУСЕФСУ актът, с който се отказва представяне на безвъзмездна финансова помощ на кандидат за всяко проектно предложение, включено в списъка по чл. 35, т. 3, се издава от ръководителя на управляващия орган. Съгласно чл. 27, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на Министерството на иновациите и растежа, Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ изпълнява функциите на управляващ орган на ПКИП. Съобразно чл. 3 от същия правилник, във връзка с чл. 25, ал. 1 от Закона за администрацията, ръководител на Министерство на иновациите и растежа е Министърът на иновациите и растежа. Следователно оспореният индивидуален административен акт е издаден от компетентен орган.

Обжалваният административен акт е издаден в предвидената от закона писмена форма – чл. 59, ал. 2 от АПК, във вр. с чл. 27, ал. 1 от ЗУСЕФСУ. Същият е подписан от И. И. в качеството ѝ на РУО на ПКИП 2021-2027г. От формална страна актът съдържа фактически и правни основания с оглед на изискванията на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК.

Съгласно чл. 36, ал. 2 ЗУСЕФСУ, когато е одобрен оценителният доклад, кандидатите, чиито проектни предложения са предложени за финансиране, се поканват в определен срок да представят доказателства, че отговарят на изискванията за бенефициент, включително на условията, определени в документите по чл. 26, ал. 1 от закона. Съгласно чл. 38, т. 3 ЗУСЕФСУ ръководителят на управляващия орган издава мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на кандидат, който не отговаря на изискванията за бенефициент или не е представил в срок доказателства за това. Следователно основанията за отказ е налице само ако след надлежна проверка действително се установи несъответствие с приложимо изискване за бенефициент.

Към датата на издаване на оспорения акт – 15.05.2025 г. – приложимата редакция на чл. 3 ЗМСП определя като малки предприятия тези със средносписъчен брой на персонала под 50 души и годишен оборот, който не превишава 19 500 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 19 500 000 лв.; микропредприятията са предприятията със средносписъчен брой на персонала под 10 души и годишен оборот, който не превишава 3 900 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 3 900 000 лв. При изчисляване на тези показатели следва да се съобрази дали предприятието е независимо, предприятие партньор или свързано предприятие.

Съгласно чл. 4, ал. 5 ЗМСП свързани са предприятията, между които съществува някое от четири вида отношения на контрол: мнозинство от гласовете в общото събрание; право да се назначава или освобождава мнозинството от членовете на управителния или надзорния орган; право на решаващо влияние по договор или учредителен акт; или самостоятелен контрол върху мнозинството от гласовете по силата на споразумение с други акционери, съдружници или членове.

Чл. 4, ал. 8 ЗМСП разширява понятието за свързаност и по отношение на предприятия, които осъществяват помежду си някое от отношенията по ал. 5 чрез физическо лице или група физически лица, които действат съвместно, когато предприятията извършват дейността си или част от нея на същия съответен пазар или на вертикално свързани пазари. По силата на § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на ЗМСП „вертикално свързани пазари“ са пазарите на стоки и услуги, непосредствено предшестващи или следващи съответния продуктов пазар по веригата производство – разпределение.

Тази национална уредба възпроизвежда по същество чл. 3, § 3 от приложение I към Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията и дефиницията, заложена в Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията. Съгласно четвърта алинея на чл. 3, § 3 от приложение I към Регламент № 651/2014 предприятията, които поддържат някое от посочените отношения посредством физическо лице или група от физически лица, действащи съвместно, се считат за свързани, ако упражняват цялата или част от дейността си на същия съответен или на съседни пазари, като съседен е пазарът, разположен непосредствено нагоре или надолу по веригата спрямо съответния пазар. Правилата за изчисляване на показателите изискват към данните на предприятието да бъдат прибавени 100 на сто от данните на свързаните предприятия, когато същите не са вече включени чрез консолидация. При тълкуването на тези разпоредби следва да се отчете тяхната цел. Критерият за независимост има за цел да гарантира, че предимствата, предназначени за МСП, достигат до предприятия, които действително се намират в икономическото положение, характерно за МСП, а не до формално раздробени структури, които поради принадлежност към по-мощно икономическо образувание разполагат с ресурси и подкрепа, недостъпни за действително независимите предприятия. Поради това европейската дефиниция изисква да се установи реалната икономическа позиция, а не да се спира анализът единствено на юридическата форма на собствеността.

Решаващо значение за разбирането на чл. 4, ал. 8 ЗМСП има Решението на Съда на Европейския съюз от 27.02.2014 г. по дело C-110/13, HaTeFo GmbH, ECLI:EU:C:2014:114. Съдът на ЕС приема, че предприятия могат да бъдат разглеждани като „свързани“, когато от анализа на юридическите и икономическите отношения между тях следва, че посредством физическо лице или група физически лица, действащи съвместно, те представляват едно икономическо образувание, дори формално да не поддържат някое от отношенията, изброени в първата алинея на чл. 3, § 3. За „действащи съвместно“ се считат физически лица, които координират поведението си така, че да упражняват влияние върху търговските решения на предприятията и да изключат икономическата им независимост едно от друго; не е необходимо да

съществува договор между лицата или да е доказана цел за заобикаляне на дефиницията за МСП.

Съдът съобразява и Решението на Съда на ЕС от 19.03.2026 г. по дело C-870/24, Outletico, ECLI:EU:C:2026:224. В него е подчертано, че самото притежание на мажоритарен дял от физическо лице не е достатъчно, за да се заключи, че то упражнява действителен контрол чрез участие в управлението. От значение обаче са допълнителни обстоятелства – участие на лицето в управителни или надзорни органи, контролни участия в няколко дружества, които действат координирано или преследват обща цел, и други данни за реална намеса в управлението. Съдът на ЕС изрично посочва, че ако посредникът следва да се разглежда като физическо лице, националният съд трябва да приложи условията на четвърта алинея на чл. 3, § 3, включително изискването за дейност на същия или на съседни пазари. Това разрешение е особено релевантно при структура, в която контролът върху едно предприятие се упражнява косвено чрез дружество-холдинг.

В националната практика същият тест е изрично формулиран с Решение № 3967/08.04.2026 г. по адм. д. № 776/2026 г. на ВАС, Първо отделение. Върховният административен съд приема, че фактическият състав на чл. 4, ал. 8 ЗМСП включва три кумулативни предпоставки: първо, предприятията да осъществяват помежду си някое от отношенията по ал. 5; второ, това отношение да се осъществява чрез едно или повече физически лица, които действат съвместно; и трето, предприятията да извършват дейността си или част от нея на същия съответен пазар или на вертикално свързани пазари. В същото решение ВАС възприема тълкуването по HaTeFo за необходимостта да се изследват не само формалните юридически връзки, а реалните юридически и икономически отношения.

Следователно съдът следва да провери самостоятелно всяка от трите предпоставки върху конкретно установените факти. Наличието на общи собственици или общо управление само по себе си не е достатъчно; също така само наличието на сделки между предприятията не е достатъчно. Необходимо е обаче да се избегне и противоположната крайност – да се изисква пряко формално акционерно участие на едното предприятие в другото, което би обезсмислило специалната хипотеза на свързаност „чрез физическо лице или група физически лица“ и би противоречало на HaTeFo.

По първата предпоставка на чл. 4, ал. 8 ЗМСП – отношение от вида на чл. 4, ал. 5 ЗМСП:

Първата предпоставка е спорна поради обстоятелството, че мажоритарният акционер в „Про Сمارт“ АД е юридическото лице „Уан Кол“ ООД, докато „Ди Ес Ай“ ООД се притежава пряко от Д. П. и С. Ж.. Ответникът извежда от това, че физическите лица не притежават непосредствено мнозинство от гласовете в „Про Смарт“ АД и затова липсва отношение по чл. 4, ал. 5, осъществявано чрез тях. Съдът не споделя това разбиране.

Изразът в чл. 4, ал. 8 ЗМСП „осъществяващи помежду си някое от отношенията по ал. 5 чрез физическо лице или група от физически лица“ не може да се тълкува като изискване едното от двете предприятия формално да бъде акционер или съдружник в другото. Ако такова пряко корпоративно участие беше

необходимо, специалната разпоредба на ал. 8 би възпроизвеждала до голяма степен ал. 5 и би изгубила самостоятелното си приложно поле. Нормата е създадена именно за случаи, в които връзката на контрол се реализира посредством физически лица, а не чрез директно междудружествено участие.

Тълкуването по НаТеФо отстранява всяко съмнение в тази насока. Съдът на ЕС допуска квалификация на предприятията като свързани дори когато между тях формално не е налице някое от отношенията, посочени в първата алинея на чл. 3, § 3 от дефиницията за МСП, ако юридическите и икономическите им отношения показват, че чрез физическото лице или групата лица те представляват едно икономическо образувание. Следователно „отношението по ал. 5“ в хипотезата на ал. 8 трябва да бъде търсено като отношение по същество на контрол, влияние и способност за определяне на търговските решения, осъществявано чрез физическите лица, а не само като формална линия на собственост между самите предприятия.

В настоящия случай Д. П. и С. Ж. не са пасивни инвеститори, намиращи се извън дейността на предприятията. Те контролират „Уан Кол“ ООД, което държи 91 на сто от капитала и съответстващия решаващ блок от гласове в „Про Сمارт“ АД. Същевременно същите лица притежават целия капитал на „Ди Ес Ай“ ООД. Тази структура означава, че една и съща група физически лица разполага с възможността да определя волята на мажоритарния акционер на „Про Сمارт“ АД и пряко – волята на общото събрание на „Ди Ес Ай“ ООД.

Фактът, че контролният пакет в „Про Сمارт“ АД е юридически титуляризиран в „Уан Кол“ ООД, не променя кой определя волята на този мажоритарен акционер. Дружеството „Уан Кол“ ООД няма самостоятелна физическа воля; корпоративните му решения се формират от неговите съдружници и управител. При положение че капиталът му е в групата Д. П. – С. Ж., а управител е Д. П., междинното юридическо лице не може да бъде третирано като непреодолима правна преграда, която заличава факта на косвения контрол. Подобен подход би позволил всяка група предприятия да избегне правилата за свързаност само чрез вмъкване на едно холдингово дружество между физическите лица и оперативното предприятие.

Нещо повече, установените управленски функции изключват хипотезата на чисто пасивно капиталово участие. Д. П. е не само съдружник и управител на „Уан Кол“ ООД, но и изпълнителен директор и представляващ „Про Смарт“ АД и управител на „Ди Ес Ай“ ООД. С. Ж. е съдружник в „Уан Кол“ ООД и „Ди Ес Ай“ ООД, участва в управлението на „Ди Ес Ай“ ООД и е член на Съвета на директорите на „Про Смарт“ АД. Следователно лицата, които чрез „Уан Кол“ ООД държат 91 на сто от кандидата, едновременно участват непосредствено в управленските органи на оперативните дружества. Това е именно видът допълнителни факти, които Съдът на ЕС в *Outletico* определя като релевантни за установяване на действителен, а не само формален контрол.

Ответникът основава извода си на липсата на пряко притежание на акции от „Ди Ес Ай“ ООД в „Про Смарт“ АД или обратно. Този подход смесва хипотезата на чл. 4, ал. 5, приложена директно между две предприятия, с хипотезата на чл. 4, ал. 8, където именно посредничеството на физическо лице или група физически лица е съставомерният елемент. При ал. 8 въпросът е дали същите лица могат

да реализират спрямо всяко от предприятията отношения от типа на посочените в ал. 5 и по този начин да изключат самостоятелността им, а не дали предприятията имат пряко кръстосано участие.

Неоснователно е и позоваването на липсата на стопанска дейност на „Уан Кол“ ООД като аргумент, че контролът е прекъснат. За упражняването на правата на мажоритарен акционер не е необходимо акционерът да извършва друга стопанска дейност. Дори едно холдингово дружество да няма продажби, персонал или текущи приходи, то продължава да упражнява правата, произтичащи от собствеността върху акциите. В случая „Уан Кол“ ООД продължава да притежава 91 на сто от „Про Сمارт“ АД; липсата на счетоводен оборот не заличава нито правото на глас, нито способността на лицата, които определят волята на „Уан Кол“ ООД, да влияят върху решенията на кандидата.

Особено показателно е Решение Outletico, което разглежда структура, при която физическо лице държи контролно участие в дружество-холдинг, което от своя страна държи мажоритарно участие в оперативно предприятие. Съдът на ЕС не приема, че наличието на междинното юридическо лице само по себе си изключва свързаността. Напротив, той поставя въпроса върху действителния контрол и, ако лицето се третира като физическо лице по смисъла на четвърта алинея на чл. 3, § 3, върху наличието на дейност на същия или на съседни пазари. Точно тези елементи следва да се проверят и тук.

Ето защо съдът приема, че по същество е налице първата предпоставка: групата Д. П. – С. Ж. реализира спрямо „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД отношение на контрол, съответстващо по характер на чл. 4, ал. 5, т. 1 ЗМСП – възможност за определяне на мнозинството от гласовете – като при „Про Смарт“ АД това става косвено чрез контролираното от групата „Уан Кол“ ООД, а при „Ди Ес Ай“ ООД – пряко. Към този корпоративен контрол се прибавя и непосредственото участие на същите лица в органите на управление, което потвърждава, че връзката не е номинална.

По втората предпоставка – действие чрез физическо лице или група физически лица, които действат съвместно:

Втората предпоставка изисква не просто наличие на едни и същи физически лица, а тези лица да „действат съвместно“. Това понятие не е тъждествено на формалното понятие за свързани лица по други закони и не се изчерпва с роднинство или писмено споразумение. По НаТеФо съвместното действие е налице, когато физическите лица координират поведението си с цел да упражняват влияние върху търговските решения на предприятията по начин, който изключва икономическата им независимост; преценката се прави по конкретните факти и не изисква доказване на договор или намерение за заобикаляне на правилата за МСП.

По делото съществува съвкупност от факти, които надхвърлят простото съвпадение на имена в Търговския регистър. Д. П. и С. Ж. притежават по 50 на сто от „Уан Кол“ ООД и по 50 на сто от „Ди Ес Ай“ ООД. Само чрез съгласуваното упражняване на правата им може да бъде формиран целият контролен пакет в тези дружества. Тази еднаква структура на собственост сама по себе си е силен индикатор за общ контрол, но съдът не се ограничава до нея.

Към собствеността се прибавя управленската структура. Д. П. е управител на

„Уан Кол“ ООД, изпълнителен директор и представляващ „Про Сمارт“ АД и участва в управлението на „Ди Ес Ай“ ООД. С. Ж. е член на Съвета на директорите на „Про Сمارт“ АД и участва в управлението на „Ди Ес Ай“ ООД. По този начин едни и същи две физически лица не само притежават корпоративните права, а непосредствено участват в оперативното и стратегическото управление на предприятията, между които се твърди свързаност.

Съществено значение има и икономическото поведение на дружествата. Между „Про Смарт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД има продължаващи разчетни отношения; едното дружество разработва софтуерни решения, използвани в продукти на другото; впоследствие „Ди Ес Ай“ ООД участва и в реализацията на част от продукцията чрез електронен канал. Тази фактическа координация в стопанската дейност е съвместима с общо управление и не подкрепя тезата за две напълно независими предприятия, които случайно са извършили единични сделки помежду си.

Не е необходимо съдът да установява конкретно решение на Д. П. и С. Ж., с което изрично са уговорили „съвместно действие“ по смисъла на ЗМСП. Подобно изискване би противоречало пряко на НаТеФо. Съвместното действие може да бъде изведено от обективната структура на собствеността, съвпадащото управление и координираното икономическо поведение, когато тяхната съвкупност показва, че физическите лица упражняват общо влияние върху предприятията.

Не променя извода обстоятелството, че в „Про Смарт“ АД участва и трети член на Съвета на директорите. Контролът по чл. 4 ЗМСП не изисква едни и същи лица да заемат всяка управленска позиция. От значение е дали групата има способност да определя търговската воля. При 91 на сто от капитала, държани чрез „Уан Кол“ ООД, и при непосредствено участие на Д. П. и С. Ж. в Съвета на директорите, влиянието им не може да бъде квалифицирано като малцинствено или несъществено.

Съдът отчита и стандарта, поставен в Outletico, че самото притежание на контролен дял не доказва действителен контрол, ако липсва участие в управлението. Настоящият случай обаче се отличава именно с наличието на такова участие. Физическите лица не са външни инвеститори; те заемат управленски длъжности във всички звена на разглежданата структура и едновременно участват в дружества, чиито дейности са функционално координирани. Затова доказателствената съвкупност покрива по-високия стандарт, формулиран в Outletico.

По тези съображения съдът приема, че Д. П. и С. Ж. представляват група физически лица, които действат съвместно по смисъла на чл. 4, ал. 8 ЗМСП. Чрез съвместното упражняване на корпоративните им права и чрез непосредственото им участие в управлението те могат и реално участват във формирането на търговските решения на „Про Смарт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД, поради което икономическата независимост на предприятията не може да бъде преценявана така, както би се преценявала независимостта на несвързани пазарни контрагенти.

По третата предпоставка – дейност на същия съответен или на вертикално свързани пазари:

Третата предпоставка има две алтернативни форми: дейност на същия съответен пазар или дейност на вертикално свързани пазари. Следователно липсата на първата не изключва приложението на чл. 4, ал. 8 ЗМСП, ако е доказана втората. Това разграничение е особено важно в настоящия спор.

Съдът възприема заключението на вещото лице, че „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД не осъществяват дейност на един и същ съответен пазар. Продуктите и основните функции на предприятията не са идентични, липсва взаимозаменяемост, а дружествата не са доказани като преки конкуренти за едни и същи клиенти при едни и същи конкурентни условия. Следователно първата алтернатива на третата предпоставка не е реализирана.

Това обаче не е краят на анализа, а само началото на проверката по втората алтернатива. По § 1, т. 8 ДР на ЗМСП вертикално свързани са пазарите на стоки и услуги, които непосредствено предшестват или следват съответния продуктов пазар по веригата производство – разпределение. По идентичната европейска дефиниция „съседен пазар“ е пазарът на продукт или услуга, намиращ се непосредствено нагоре или надолу по веригата спрямо съответния пазар. Следователно правният критерий е функционална последователност по производствено-разпределителната верига, а не идентичност или конкуренция на продуктите.

Фактическите констатации на експертизата изпълват именно тази дефиниция. Първо, „Ди Ес Ай“ ООД разработва специализиран софтуер, използван в част от електронните устройства на „Про Смарт“ АД. Софтуерният компонент е технологичен вход за създаването и функционирането на крайния продукт. Това поставя съответната дейност на „Ди Ес Ай“ ООД непосредствено нагоре по веригата спрямо интегрирането и реализацията на устройството от „Про Смарт“ АД.

Второ, „Про Смарт“ АД разработва и интегрира крайния продукт, в който се съчетават хардуерни и софтуерни компоненти. Неговата роля е различна от разработването на отделния софтуерен компонент, но е последващ етап от същата икономическа последователност. Именно такава връзка – ресурс, компонент или услуга на едно предприятие да бъде използван при създаването на продукт на друго – е типичен пример за вертикална свързаност.

Трето, „Ди Ес Ай“ ООД участва и на последващ етап на реализация чрез собствен електронен канал, през който се предлагат включително устройства на „Про Смарт“ АД. Това е икономическа функция по разпределението и търговската реализация, която се намира надолу по веригата спрямо производството и интеграцията на крайния продукт. Така доказателствата сочат не само на еднократна доставка на услуга, а на взаимодействие в повече от един последователен етап от общия процес.

Четвърто, счетоводните регистри установяват действителни разчети и търговски операции между дружествата. Експертизата е констатирала, че отношенията не се ограничават до единична случайна транзакция, а включват движения и вземания през изследвания период, както и услуги по консултации, софтуерни компоненти и технологични решения. Тези счетоводни данни материализират функционалната връзка, която би останала само декларативна, ако липсваха реални стопански операции.

В този смисъл настоящият случай се доближава по правна конструкция до разрешението в Решение № 1160/11.02.2025 г. по адм. д. № 7575/2024 г. на ВАС, при което е приета вертикална свързаност, когато едното предприятие произвежда продукт, използван от другото като ресурс в част от неговата продукция. Върховният административен съд е отчел, че непосредствената връзка нагоре/надолу по веригата е достатъчна, когато продуктът на едното предприятие ресурсно обезпечава част от дейността на другото. В настоящото дело специализираният софтуер има аналогична функция на входящ компонент, а участието в електронната реализация добавя и низходящ елемент по разпределителната верига.

Неоснователно е възражението на ответника, че относително малкият размер на част от сделките спрямо общия оборот на „Ди Ес Ай“ ООД изключва вертикалната свързаност. Чл. 4, ал. 8 ЗМСП изрично допуска предприятията да извършват „своята дейност или част от нея“ на вертикално свързани пазари. Законът не установява количествен праг, минимален процент от оборота или правило de minimis, под който функционално доказаната пазарна връзка престава да съществува. Размерът на операциите може да бъде един от фактите при общата оценка дали се касае за реална стопанска връзка, но не може да замени нормативния критерий и да въведе непредвидено в закона количествено условие.

Нещо повече, количественият аргумент трябва да се преценява в контекст. Тук не става дума за две предприятия без обща собственост и управление, между които е осъществена случайна нискостойностна сделка. Налице са общи контролиращи лица, непосредствено участие на тези лица в управлението, специализиран софтуер на едното предприятие, използван в продукцията на другото, разчети през последователни години и участие в реализацията чрез електронен канал. В тази съвкупност размерът на конкретните фактури не обезсилва структурната икономическа връзка.

Не може да бъде споделен и доводът, че експертизата не доказва „икономическо единство“, защото стойността на операциите е ниска. Въпросът за икономическото единство по НаТеFo се решава чрез съвкупен анализ на юридическите и икономическите отношения, а не чрез един счетоводен коефициент. При общ контрол и управление дори частична функционална интеграция по производствено-разпределителната верига е релевантна. Законът съзнателно използва израза „част от дейността“, за да обхване ситуации, при които не цялата стопанска активност на предприятията е интегрирана.

Решение № 3967/08.04.2026 г. по адм. д. № 776/2026 г. на ВАС не води до противоположен извод. ВАС оставя в сила отмяната на административен акт, защото не е доказано, че предприятията оперират на един и същ съответен пазар; органът се е позовал на недостатъчни данни и не е извършил необходимия продуктов и географски анализ. Правният принцип на решението е, че третата предпоставка трябва да бъде доказана конкретно. В настоящото дело именно този фактически дефицит е преодолян чрез специализирана съдебно-икономическа експертиза, която проследява дейността, счетоводните отношения и ролята на предприятията по веригата и установява характеристики на вертикално свързани пазари.

Следователно съдът приема, че е изпълнена и третата предпоставка на чл. 4, ал. 8 ЗМСП в нейната втора алтернатива: „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД извършват част от дейността си на вертикално свързани пазари, тъй като участват в непосредствено последователни етапи по разработване на софтуерен компонент, интегриране и създаване на крайния продукт и неговата реализация. При кумулативното наличие на трите предпоставки съдът достига до извода, че „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД са свързани предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 8 ЗМСП за релевантните към определяне на категорията финансови години. Поради това при изчисляването на данните по чл. 3 ЗМСП не е допустимо „Про Сمارт“ АД да бъде разглеждано изолирано, а следва да бъдат отчетени данните на свързаното предприятие съобразно чл. 4г ЗМСП и съответните правила на приложение I към Регламент № 651/2014.

По правилата за свързани предприятия към данните на кандидата се прибавят в пълен размер данните на свързаното предприятие, доколкото същите не са вече включени чрез консолидация. При това изчисление за 2021 г. общият средносписъчен персонал е 23 лица, оборотът – 2 414 хил. лв., а активите – 1 613 хил. лв.; за 2022 г. персоналът е 24 лица, оборотът – 2 434 хил. лв., а активите – 1 967 хил. лв.; за 2023 г. персоналът е 22 лица, оборотът – 2 351 хил. лв., а активите – 2 208 хил. лв.

Тези показатели не покриват критерия за микропредприятие, защото средносписъчният брой на персонала във всяка от трите години е над 10 лица. Същевременно персоналът е под 50 лица и финансовите показатели са многократно под максималните прагове за малко предприятие по приложимата към 15.05.2025 г. редакция на чл. 3, ал. 2 ЗМСП. Следователно обобщените данни определят кандидата като малко предприятие.

Съгласно чл. 4б, ал. 2 ЗМСП, ако в две последователни финансови години предприятието превиши или слезе под границите по чл. 3, това се отразява на статуса му. В настоящия спор не е необходимо съдът да разрешава отделно спора на страните коя конкретна двойка финансови години следва да бъде водеща за всеки от двата момента на проверката, тъй като и при данните за 2021–2022 г., и при данните за 2022–2023 г. резултатът е един и същ – категория „малко предприятие“. Това обстоятелство лишава от решаващо значение възражението, че при първоначалното кандидатстване последната приключена година е 2022 г., а при договарянето – 2023 г.

При категория „малко предприятие“ максималният размер на безвъзмездната финансова помощ по т. 9 от Условията за кандидатстване е 400 000 лв. Заявените 259 935 лв. са под този предел. Следователно не е налице нарушението, на което административният орган е основал отказа – заявяване на помощ над максимално допустимия размер за действителната категория на кандидата.

Тъй като единствената фактическа предпоставка за извода, че кандидатът не отговаря на изискванията за бенефициент, е неправилното му квалифициране като микропредприятие, при отпадането на този извод отпада и материалноправното основание за отказ по чл. 38, т. 3 ЗУСЕФСУ. Съдът не дължи произнасяне по хипотетичния въпрос дали при действително установена категория „микропредприятие“ би могъл да бъде приложен механизъм за

бюджетна корекция, тъй като фактическата предпоставка за подобен анализ не е налице.

Относно административнопроизводствените нарушения и мотивирането на акта:

Независимо от горния материалноправен извод съдът намира, че при издаването на решението е допуснато и съществено нарушение на административнопроизводствените правила. Съгласно чл. 35 АПК индивидуалният административен акт се издава след изясняване на фактите и обстоятелствата от значение за случая и след обсъждане на обясненията и възраженията на заинтересованите лица. При положение че кандидатът изрично е заявил свързаност с „Ди Ес Ай“ ООД поради общ контрол и вертикално свързани пазари и е представил счетоводни извлечения за отношения между дружествата, органът е бил длъжен да изследва именно тези факти.

Вместо това административният орган е възприел като практически решаващ факта, че непосредственият мажоритарен акционер на „Про Сمارт“ АД е юридическото лице „Уан Кол“ ООД, и след това е пренасочил пазарния анализ към отношенията между „Уан Кол“ ООД и „Ди Ес Ай“ ООД. Така е изследвана различна двойка предприятия от тази, за която кандидатът е твърдял и доказвал вертикална връзка. Липсата на стопанска дейност на „Уан Кол“ ООД е използвана като заместител на анализ дали самите „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД имат функционално свързани дейности.

Подобен подход не съответства на съдържанието на чл. 4, ал. 8 ЗМСП. Междинното дружество е релевантно за установяване на механизма на контрол, но пазарната предпоставка следва да се проверява за предприятията, които се твърди, че са свързани – в случая „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД. Именно тяхната дейност трябва да бъде съпоставена по продуктовата и производствено-разпределителната верига. Административният акт не съдържа такъв анализ.

Решение № 3967/2026 г. на ВАС подчертава необходимостта административният орган да изследва конкретно признаците на съответния пазар и да подкрепи извода си с доказателства, а не да се задоволява с общи предположения. Макар настоящият спор да е за вертикална, а не за идентична пазарна връзка, принципът е същият: когато третата предпоставка е решаваща за правния резултат, органът трябва да установи фактическата структура на пазара и мястото на предприятията по веригата. Това не е извършено преди отказа.

Нарушението е съществено, защото ако органът беше изследвал представените разчети, характера на услугите, разработването на софтуер и последващата реализация, би могъл да достигне до различен извод за свързаността и съответно до различна категория на кандидата. Именно съдебната експертиза показва, че пропуснатият фактически анализ не е формален – установени са обективни данни за последователни етапи на един икономически процес. Следователно неизясняването им е повлияло пряко върху крайния административен резултат.

По същите причини мотивите на акта са непълни в материално съществената им част. Не е достатъчно да се изброят четирите хипотези на чл. 4, ал. 5 ЗМСП и да се констатира, че няма пряко участие между предприятията. При заявена свързаност по ал. 8 органът е следвало да изложи защо общата група физически

лица, корпоративната структура и действителните управленски функции не създават отношение на контрол; дали лицата действат съвместно; и дали конкретните дейности на предприятията се намират на вертикално свързани пазари. Отсъствието на такова обсъждане не позволява да се приеме, че фактическият състав е надлежно приложен.

С оглед на изложеното съдът приема, че оспореното Решение № РД-02-16-709/15.05.2025 г. е постановено в противоречие с материалния закон и при съществено нарушение на административнопроизводствените правила – отменителни основания по чл. 146, т. 3 и т. 4 АПК. Неправилното тълкуване на чл. 4, ал. 8 ЗМСП е довело до изключване на данните на „Ди Ес Ай“ ООД, до неправилна квалификация на „Про Сمارт“ АД като микропредприятие и оттам до погрешен извод, че заявената помощ от 259 935 лв. надхвърля приложимия максимален размер.

При правилно приложение на закона „Про Сمارт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД следва да бъдат третирани като свързани предприятия по чл. 4, ал. 8 ЗМСП, тъй като: между тях чрез групата Д. П. – С. Ж. се реализира отношение на контрол от вида на чл. 4, ал. 5; физическите лица действат съвместно, което се установява от еднаквата структура на собственост, непосредствените им управленски функции и координираната икономическа дейност; и част от дейността на предприятията се осъществява на вертикално свързани пазари поради последователните функции по разработване на софтуерен компонент, интеграция в краен продукт и реализация.

След прибавяне на данните на свързаното предприятие кандидатът попада в категория „малко предприятие“. За тази категория Условието за кандидатстване допускат безвъзмездна финансова помощ до 400 000 лв., поради което заявеният размер от 259 935 лв. е в рамките на допустимия максимум. Посоченото в акта основание за отказ по чл. 38, т. 3 ЗУСЕФСУ следователно не е налице.

Естеството на административната процедура не позволява съдът да замести Управляващия орган и сам да сключи административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. След отмяната следва да бъдат извършени останалите проверки, предвидени в етапа на договаряне, за които компетентен е административният орган. Ето защо, на основание чл. 173, ал. 2 АПК, преписката следва да бъде върната за продължаване на процедурата и ново произнасяне при задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона, съобразно изложеното в мотивите.

При новото произнасяне административният орган следва да съобрази, че за релевантните финансови години „Про Смарт“ АД и „Ди Ес Ай“ ООД са свързани предприятия по чл. 4, ал. 8 ЗМСП и че при определяне на категорията на кандидата данните на „Ди Ес Ай“ ООД следва да бъдат включени съгласно правилата за свързани предприятия. Органът следва да продължи проверката по чл. 36, ал. 2 ЗУСЕФСУ по останалите изисквания за бенефициент, без да основава ново произнасяне на вече отречения с настоящото решение извод, че кандидатът е микропредприятие поради изключване на данните на „Ди Ес Ай“ ООД.

При този изход на спора основателна е претенцията на жалбоподателя за

присъждане на разноски. Представен е списък по чл. 80 ГПК, приложим субсидиарно, и доказателства за извършени плащания. Претендирани са общо 2 634,80 евро, включващи държавна такса в размер на 869,20 евро, адвокатско възнаграждение в размер на 766,94 евро, първоначален депозит за съдебно-икономическа експертиза в размер на 300 евро и допълнителен депозит за вещо лице в размер на 698,66 евро.

Съдът намира разноските за доказани и относими към производството. Адвокатското възнаграждение не е прекомерно с оглед фактическата и правна сложност на спора, значителния обем на административната преписка, необходимостта от анализ на корпоративни и счетоводни отношения, проведените съдебни заседания, допуснатата експертиза и приложението на право на Европейския съюз и практика на Съда на ЕС и ВАС. На основание чл. 143, ал. 1 АПК сумата следва да бъде възстановена от бюджета на органа, издал отменения акт. Към момента на постановяване на съдебното решение Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ е в структурата на Министерството на иновациите и дигиталната трансформация, което е правоприемник на преобразуваното Министерство на иновациите и растежа.

Водим от горното, Административен съд – София-град, III отделение, 60-ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на „ПРО СМАРТ“ АД, ЕИК[ЕИК], Решение № РД-02-16-709/15.05.2025 г. на Главния директор на Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ и Ръководител на Управляващия орган на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021–2027 г., с което е отказано предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проектно предложение № BG16RFPR001-1.001-0275 „Разработване на иновативен продукт от Про С. АД“.

ИЗПРАЩА административната преписка на Ръководителя на Управляващия орган на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021–2027 г. за продължаване на производството по чл. 36, ал. 2 ЗУСЕФСУ и ново произнасяне при съобразяване със задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Министерството на иновациите и дигиталната трансформация да заплати на „ПРО СМАРТ“ АД, ЕИК[ЕИК], сумата 2 634,80 (две хиляди шестстотин тридесет и четири евро и осемдесет евроцента) евро, представляваща разноски по делото.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: